



Referat fra møde i Vildtforvaltningsrådet torsdag den 20. marts 2023, Frederiksholms Kanal 26, 1552 København

Fra Vildtforvaltningsrådet (VFR) deltog

Jan Eriksen	Formand
Henrik Bertelsen	Landbrug & Fødevarer, LF (næstformand)
Christina Ahlefeldt-Laurvig	Landbrug & Fødevarer, LF
Birgitte Heje Larsen	Dyrenes Beskyttelse, DB
Flemming Torp	Friluftsrådet, FR
Peter A. Busck	Dansk Skovforening, DS
Claus Lind Christensen	Danmarks Jægerforbund, DJ
Birgitte Marcussen	Danmarks Naturfredningsforening, DN
Egon Østergaard	Dansk Ornitologisk Forening, DOF

Fra Aarhus Universitet

Ole Roland Therkildsen
Peter Sunde (ved punkt 2 og punkt 4)

Fra Danmarks Jægerforbund deltog desuden

Jes Skadborg Mikkelsen (ved punkt 7)

Fra Miljøstyrelsen (MST) deltog

Kontorchef Jens Skovager Østergaard
Funktionsleder Camilla Uldal

Fra Miljøministeriets departement (MIM) deltog

Kontorchef Charlotte Brøndum
Teamleder Marie Dahl Kongerslev
Sekretær for Vildtforvaltningsrådet Lasse Zöga Diederichsen

1. Godkendelse af dagsorden	2023-01-01
Dagsorden blev godkendt.	
2. Rådyr	2023-01-02
<p><i>Ramme:</i> Peter Sunde (DCE) præsenterede rapporten om bestanden og sundheden for rådyrene i Danmark, som Vildtforvaltningsrådet havde bestilt. Der er blevet undersøgt en række hypoteser, som kan forklare bestandsnedgangen for rådyrene. På landsplan er konklusionen, at nedgangen ikke skyldes konkurrence fra andre vildtarter eller prædation. Der er tegn på, at epidemiske sygdomsudbrud i kombination med ændringer i landskabets bæreevne har forårsaget nedgangen i råvildtbestanden. I sammenlignelige lande (Norge, Sverige og Tyskland) ses der ikke en sådan nedgang, altså er det et isoleret dansk fænomen. Peter Sunde sluttede af med at nævne, at man kan lave bestandsundersøgelser af mærkede, levende dyr i forskellige landskaber for at undersøge overlevelse og dødsårsager, men der er generelt brug for bedre data.</p>	
<p>Drøftelse:</p> <p>Claus Lind Christensen (DJ) udtrykte tvivl om, hvorvidt fundamentet i rapporten er godt nok til, at man kan tage lave konkrete vurderinger af bestandens udvikling. Henrik Bertelsen (LF) mente derimod, at rapportens konklusioner om bestandsudviklingen er korrekt. Birgitte Marcussen (DN) spurgte, om man vil undersøge jagttrykkets påvirkning på bestanden, samt hvorvidt tilstedeværelsen af miljøfremmede stoffer påvirker bestandsudviklingen. Peter A. Busck (DS) nævnte, at man efter stormene i 1981 og 1999 har set en positiv udvikling af råvildtbestanden, da stormfald i skovene giver plads og lys til urter og små træer, som råvildtet lever af. Jan Eriksen fandt, at der tilsyneladende er to elementer, der påvirker bestanden, den økologiske bæreevne og epidemiske sygdomme. Dertil nævnte han, at fodring af vildtet kan være med til, at der sker sygdomsudbrud. Han gav udtryk for, at der bør være mere citizen science i forhold til indberetningen af data om vildtet. Peter Sunde (DCE) svarede, at analysen af bestandsudviklingen er baseret på vildtudbyttet, og uden det kan man blot lave gisninger. Han var dog enig i, at der bør være bedre data. Dertil svarede han, at man gerne vil gå videre med at undersøge, om jagttrykket og miljøfremmede stoffer påvirker bestandsudviklingen. Han pointerede desuden, at man kan se nedgang i lokale bestande, som muligvis kan skyldes konkurrence mellem råvildtet og andre hjortevildtarter. Peter A. Busck (DS) og Claus Lind Christensen (DJ) mente, at VFR bør have mulighed for at se opgaveformuleringen før fremtidige rapporter udvikles. Jens Skovager Østergaard (MST) svarede, at MST i bestillingen for nærværende rapport har viderebragt alle ønsker fra VFR. Han medgav, at der godt kan laves flere undersøgelser om sagen, men opfordrede Rådet til at overveje, om der er andre steder, hvor VFR og MST bør prioritere deres tid og midler. Jan Eriksen konkluderede, at VFR kommer til at drøfte rapporten på et kommende møde.</p>	
3. Udsætningsudvalget	

<u>Ramme:</u> Flemming Torp (FR), formand for udsætningsudvalget, orienterede om, at udvalget er ved at undersøge udsætning af fasaner og agerhøns. I slutningen af april/starten af maj vil der blive færdiggjort en rapport, som skal bruges som udgangspunkt for VFR i deres eventuelle indstilling til ministeren om udsætningen. DN vil blive orienteret af udsætningsudvalgets formand, når det bliver relevant.	
Drøftelse: Birgitte Marcussen (DN) forsikrede, at der i DN's udmeldinger til pressen ikke refereres til drøftelser i udvalget. Men DN har en nedskrevet jagtpolitik, som DN til en hver tid kan citeres for i pressen. DN er principielt imod udsætning. Birgitte Heje (DB) nævnte, at DB ligeledes kan refereres frit fra deres officielle politik, men at DB ikke vil dele drøftelser fra udvalget med pressen.	
4. Ulvegruppen	2023-01-03
<u>Ramme:</u> Peter Sunde (DCE) orienterede om overvågningen af ulve i Danmark. DCE's prognose for udviklingen af ulvebestanden har vist sig at være korrekt indtil videre.	
Drøftelse: Henrik Bertelsen (LF) opfordrede til, at hele Jylland udpeges som ulvezone, og mente, at VFR med fordel kunne finde en anden term, end "ulvezone", da denne kan være uhensigtsmæssig. Claus Lind Christensen (DJ) var enig i dette, men ønskede ikke, at ulveforvaltningen med opsætning af hegn, m.v. skal finansieres af jagttegnsmidlerne. Jan Eriksen beskrev den debat om ulve, der aktuelt foregår i EU. Et flertal i EU Parlamentet har bedt EU Kommissionen om at overveje ulvens placering på Habitatdirektivets bilag IV. Han forventer, at EU Kommissionen tidligst vil komme med en indstilling om et års tid. Hvis Kommissionen indstiller til en forandring af ulvens status som bilag IV-art, skal det tiltrædes af ministerrådet. Derudover fortalte Jan Eriksen om det kommende informationsmøde, der afholdes i Hovborg. Han opfordrede VFR-medlemmerne til at deltage i mødet. Desuden nævnte han, at han har præsenteret VFR's prioriterede ulve-indsatser for ministeren. Slutteligt fortalte han, at han har bedt ministeren om, at summen til forvaltningen af ulve skal øges, med henvisning til midlerne der anvendes i forvaltningen i Slesvig-Holsten.	
5. Kommissorier for jagttegnsudvalget	2023-01-04
<u>Ramme:</u> Flemming Torp (FR) fortalte, at der i det vedlagte kommissorie for Jagttegnsudvalget ikke er noget nyt, og at det blot er en sammenskrivning.	
Drøftelse: Egon Østergaard (DOF), Peter A. Busck (DS), Birgitte Heje (DB) ønskede alle at deres organisationer skal deltage i gruppen. Jan Eriksen konkluderede, at alle syv organisationer i VFR nu er repræsenterede i Jagttegnsudvalget. Formandsposten for gruppen vil blive diskuteret på det næste møde.	

6. Formand i Den Nationale Hjortevildtgruppe	
<p><u>Ramme:</u> Jan Eriksen orienterede om, at fortsættelsen af arbejdet i Den Nationale Hjortevildtgruppe var besværliggjort af, at de hidtidige forsøg på at finde en ny formand var slået fejl, og at forslaget om arealkravet ikke længere var i regeringens loukatalog. Jan Eriksen mente, at det kan således være en løsning for det fremtidige arbejde i Den Nationale Hjortevildtgruppe, at gruppen får en direkte relation til VFR ved, at Jan Eriksen bliver formand, samt at VFR-medlemmer skal være medlemmer i Hjortevildtgruppen.</p> <p>Derfor foreslog han, at Den Nationale Hjortevildtgruppe løftets ind i VFR ved, at Jan Eriksen bliver formand for gruppen, samt at VFR-medlemmerne skal være medlemmer i hjortevildtgruppen. Jan Eriksen foreslog, at DS, DJ og LF vil være repræsenterede i gruppen med en repræsentant hver, mens de øvrige organisationer i VFR repræsenteres i gruppen af DN. Derfor skal Henrik Bertelsen (LF), Claus Lind Christensen (DJ), Peter A. Busck (DS) og Birgitte Marcussen (DN) være repræsentanter i Den Nationale Hjortevildtgruppe. Jan Eriksen vil komme med forslag til ændringer til kommissoriet, som vil blive præsenteret på næste møde. De næste år skal bruges på at arbejde videre med organiseringen af hjortevildtforvaltningen i Danmark.</p>	
<p>Drøftelse:</p> <p>Claus Lind Christensen fremhævede vigtigheden i, at den foreslåede sammensætning skal have en kort tidsramme og pointerede, at det er nødvendigt, at Jan Eriksen vil tage kontakt til de regionale hjortevildtgrupper.</p> <p>Jan Eriksen bekræftede, at han vil kontakte de regionale grupper og fortælle om den nye konstellation, og tilsvarende vil han kontakte de nuværende medlemmer af Den Nationale Hjortevildtgruppe. Han konkluderede, at VFR godkendte den foreslåede, midlertidige ændring i sammensætningen af Den Nationale Hjortevildtgruppe.</p>	
7. Etik og jagt	2023-01-05
<p><u>Ramme:</u> Jan Eriksen præsenterede en arbejdsplan for de punkter, som VFR skal drøfte vedr. etik og jagt. Han foreslog, at Rådet skal begynde drøftelserne om fodring på juni-mødet. Hegn vil være på dagsordenen på december-mødet, mens udsætning tages op i 2024. Faunakriminalitet er i proces og skal evt. drøftes på mødet i september 2023. Konkrete jagtpraksisser skal drøftes i en arbejdsgruppe, som forventes påbegyndt i 2024, mens drøftelserne om de jagtetiske regler forventes påbegyndt i 2023.</p>	
<p>Drøftelse:</p> <p>Claus Lind Christensen (DJ) tvivlede på, om det er muligt at begynde drøftelserne om de jagtetiske regler i 2023.</p> <p>Egon Østergaard (DOF) ønskede, at der inddrages faglige folk i drøftelserne om etik og jagt. Dertil fremhævede han, at jagt bør finde sted på en måde, der ikke generer øvrige naturbrugere.</p> <p>Charlotte Brøndum (MIM) fortalte, at regeringen har besluttet at arbejde videre med emnet for faunakriminalitet.</p>	

<p>Birgitte Marcussen (DN) ønskede at spørgsmålet om etik i forbindelse med regulering vil blive inddraget i drøftelserne om konkrete jagtpraksisser.</p> <p>Peter Busck (DS) mente, at emnet om faunakriminalitet ikke bør prioriteres så højt, da der allerede er afleveret en stor rapport med indstillinger til ministeren.</p> <p>Birgitte Heje (DB) ønskede, at VFR skal undersøge om de juridiske, etiske og biologiske forudsætninger for jagttiderne er opdaterede og efterleves i jagttidsarbejdet.</p> <p>Jan Eriksen konkluderede, at der vil komme en mere detaljeret tidsplan. Han noterede sig ønsker til teksten om VFR's ramme for drøftelserne om etik og jagt.</p> <p>Jes Skadborg Mikkelsen (DJ) gav et oplæg om etik i jagttegnsundervisningen, hvor det blev oplyst, at etik indgår som led både i undervisningen af nye jægere, men også som led i undervisningen af jagttegnskursuslærerne.</p>	
8. PFAS i vildt	
<p><i>Ramme:</i></p> <p>Jens Skovager Østergaard (MST) orienterede om fund af PFAS i vildt. Koncentrationen er meget forskellig i de nedlagte fugle afhængigt af hvor fuglene er blevet skudt. Prøverne fra ændernes lever viser ca. 10 gange højere PFAS-værdier end prøverne af ændernes kød. Der er også taget prøver fra harer og råvildt, datagrundlaget er meget løst, men det ser ikke ud til, at råvildt og harer er forurenet af PFAS. MST er i dialog med DCE om rammen for at lave flere undersøgelser, herunder forsøgsdesign og der er afsat penge til at analysere prøver.</p>	
<p>Drøftelse:</p> <p>Egon Østergaard (DOF) bemærkede, at koncentrationen af PFAS er høj i havskum, hvorfor det også vil være relevant at undersøge vadefuglene og deres prædatorer (rovfugle, ræve, m.v.).</p> <p>Claus Lind Christensen (DJ) spurgte om, hvad den nye viden om PFAS i vildt kan bruges til.</p> <p>Peter A. Busck (DS) spurgte, om PFAS skal være en del af VFR's arbejde.</p> <p>Jan Eriksen konkluderede, at det fortsat er tilstrækkeligt, at VFR løbende blot bliver orienteret af MST.</p>	
9. Meddelelser	
<p>Charlotte Brøndum (MIM) orienterede om, at der har været en fejl i kortbilaget i lufthavnsbekendtgørelsen. Miljøministeriet har derfor igangsat processen for udstedelsen af en ny lufthavnsbekendtgørelse for at udbedre fejlen, og det forventes, at den nye bekendtgørelse kan træde i kraft den 1. juli 2023.</p> <p>Jens Skovager Østergaard (MST) fortalte, at bekendtgørelsen om våben og ammunition, der må bruges til jagt m.v. skal revideres angående mulighederne for buejagt på det store hjortevildt. Den reviderede bekendtgørelse forventes at træde i kraft senest 1. september 2023.</p>	
10. Orientering	
<p><u>Orientering fra formanden</u></p> <p>Jan Eriksen berettede om sit møde med ministeren i starten af marts. De havde talt om bl.a. ulv, kirkeugle, rewilding, gæs, hjortevildt, m.v. I forhold til hjortevildtet tilkendegav ministeren, at arealkravet som bekendt ikke er med i lovprogrammet. Jan Eriksen</p>	

havde fortalt ministeren om udsætning af vildt og nævnte for ministeren, at VFR regner med at sende en indstilling til ministeren i 2023.

Jan Eriksen fortalte dertil, at han er inviteret til møde med Hjortevildt Syd i Padborg i Sønderjylland, der ønsker at tale om etik og jagt. Desuden skal han deltage i en konference om ulve i Stockholm den 8. til 11. maj.

Orientering fra rådsmedlemmerne

Henrik Bertelsen (LF) og **Peter A. Busck** (DS) meddelte, at hhv. LF og DS gerne ser arealkravet blive realiseret.

11. Kommende møder

2023-01-06

Ramme:

Næste møder i VFR er

- *Tirsdag den 6. juni 2023*
- *Torsdag og fredag den 28.-29. september 2023*
- *Onsdag den 13. december 2023*

Jan Eriksen præsenterede et udkast til en plan for september-mødet, som kan afholdes i Jylland, f.eks. i Jagtens Hus. På studieturen kan VFR mødes med aktive medlemmer af DOF, DN og DJ og drøfte hhv. punkttællinger, arbejdet med lokale fredningsager, bekæmpelse af invasive plante- og dyrearter samt schweisshunde-træning og undervisning i jagt. Den næste dag kan Rådet ligeledes mødes med folk fra landbruget, skovbruget og strandjægerne. Dernæst kan VFR besøge Mols Laboratoriet og se rewilding-projektet her. Der var opbakning til planen.

Peter A. Busck (DS) foreslog, at VFR skulle besøge ulveforvaltningspersoner i Sverige, evt. i 2024.

Henrik Bertelsen (LF) foreslog, at VFR kan tage til Polen eller Rumænien for at lære om deres store rewilding-projekter.

Claus Lind Christensen (DJ) ønskede, at VFR skal drøfte levestedsindsatsen for markvildtet på juni-mødet.

12. Eventuelt

Birgitte Heje (DB) nævnte en artikel fra DJ's magasin om trådløse hegn, hvor dyr holdes på et begrænset område vha. særlige halsbånd. **Ole Roland Therkildsen** (DCE) fortalte, at DCE er involverede i projektet, og derfor godt kan fortælle om det på et kommende møde.

Flemming Torp (FR) spurgte til beløbene fra jagttegnsbudgettet, der går til arts- og naturforvaltning. **Jens Skovager Østergaard** (MS) svarede, at pengene går til hhv. artsforvaltningsopgaver bl.a. vedr. bilag-IV arter, skovrejsning og vådområdeprojekter fx tilskudsordningen 'plant for vildtet'. Der gives også penge til jagtformidling, som førhen kom direkte fra finansloven, mens det nu er en tilskudsordning, som foreninger kan byde ind på. Han fortalte, at der er usikkerheder i budgettet for jagttegnsmidlerne ift. bl.a. antallet af indløste jagttegn. Hvis VFR ønsker at prioritere forskellige tiltag, må der tages penge fra andre poster, der indgår som led i budgettet.